

SZKOŁA POLICJI w PILE

Wydział Dowodzenia

Zdzisław Kozłowski

**Chemiczne
środki obeszładniające**

marzec 2008

Redakcja językowa i korekta

Waldemar Hałuja

Skład komputerowy

Zdzisław Kozłowski

Redakcja techniczna

Zdzisław Kozłowski

Waldemar Hałuja

Zdjęcia

Włodzimierz Chamczyk

Druk

Lilla Bukłaha

Zatwierdzam i wprowadzam
do użytku jako materiał pomocniczy do zajęć

Naczelnik
Wydziału Dowodzenia
mł. insp. Eugeniusz Śniadek

Wydawnictwo Szkoły Policji w Pile

Wydanie I

Druk: Pracownia poligraficzna SP w Pile

Nakład egz., zam. nr

Piła 2008

Spis treści

Od autora	4
1. Uwagi ogólne	5
1.1. Materiały niebezpieczne	5
1.2. Uwarunkowania prawne użycia przez Policję chemicznych środków obezwładniających	8
2. Chemiczne środki obezwładniające będące na wyposażeniu Policji	10
2.1. Miotacze ręczne	11
2.2. Miotacze nasobne	11
2.3. Nabój pistoletowy łzawiący NPL-26	12
2.4. Nabój proszkowy	13
2.5. Uniwersalny granat łzawiący UGL-200	15
2.6. Świeca łzawiąca MSŁ-1	18
3. Rodzaje amunicji i naboji specjalnych oraz środki pozoracji imitujące chemiczne środki obezwładniające	19
3.1. Naboje sygnałowe	20
3.2. Naboje oświetlające	21
3.3. Naboje „ślepe”	22
3.4. Świeca dymna DM-11M	23
3.5. Ręczny granat dymny RDG-2	24
3.6. Petarda akustyczna	25
4. Urządzenia techniczne służące do miotania chemicznych środków obezwładniających, pocisków i naboji specjalnych	27
4.1. Pistolet sygnałowy wz. 1978	28
4.2. Ręczny granatnik zmechanizowany wz. 1986	30
4.3. Ręczna wyrzutnia granatów łzawiących	31
4.4. Automatyczna wyrzutnia granatów łzawiących	34
5. Środki ostrożności i bezpieczeństwa podczas stosowania i posługiwania się chemicznymi środkami obezwładniającymi oraz urządzeniami służącymi do ich miotania	38
Bibliografia	39

Od autora

Niniejsze opracowanie ma na celu zapoznanie słuchaczy z zagadnieniami dot. chemicznych środków obezwładniających, urządzeń technicznych służących do miotania granatów i innych ładunków oraz środków pola walki używanych podczas zespołowych działań pododdziałów Policji.

Istniejące opracowania na ten temat są w dużej części zdezaktualizowane, dotarcie do tekstów źródłowych (instrukcji i zarządzeń) utrudnione, a opieranie się na nich daje słuchaczowi wiedzę rozdrobnioną i uszczegółowioną.

Biorąc pod uwagę wskazane przesłanki, które skłoniły mnie do zajęcia się tą problematyką, mam nadzieję, że materiały zamieszczone w niniejszej pozycji okażą się pomocne nie tylko dla słuchaczy, ale również dla prowadzących zajęcia z tej tematyki oraz będą dobrym uzupełnieniem dla policjantów chcących poszerzyć swoją wiedzę zawodową.

1. UWAGI OGÓLNE

1.1. Materiały niebezpieczne.

Działalność człowieka powoduje niejednokrotnie reakcję łańcuchową zagrażającą środowisku naturalnemu. Znaczne obszary uprawnej ziemi zamieniają się w jałowe, często zasolone pustynie. Zagrożone są kompleksy leśne, zielone płuca Ziemi. Codziennie giną kolejne gatunki fauny i flory. Skażenie powietrza, wody czy gleby niszczy otaczającą nas naturę. Szczególnie groźne są substancje, które uwolnione do środowiska prowadzą coraz częściej do katastrofy.

Klasyfikacja substancji jest różna:

- w medycynie funkcjonuje pojęcie trucizny, substancji toksycznej,
- w słownictwie ratowniczym straży pożarnej spotykamy się z określeniami: materiały niebezpieczne (MN) i toksyczne środki przemysłowe (TŚP),
- w wojsku mówi się o bojowych środkach trujących (BŚT).

Nie są to pojęcia tożsame, ponieważ dotyczą różnych zastosowań i ilości. Jednak wiele związków chemicznych można zakwalifikować do wszystkich grup, inne tylko do dwóch lub do jednej. Trucizny i substancje toksyczne są to związki, które w niewielkich ilościach wchłaniane różnymi drogami do organizmu wywołują określone stany zatrucia (ostre, przewlekłe). Trucizna wprowadzona w małej dawce do organizmu może wywołać zakłócenia jego funkcji życiowych lub spowodować zgon. Należy jednak zwrócić uwagę na to, że nawet najsilniejsze trucizny chemiczne - w odpowiednim rozcieńczeniu - mogą być skutecznymi lekami i na odwrót, a pospolite substancje, takie jak sól kuchenna czy woda destylowana - podane w niewłaściwy sposób lub w nadmiernych ilościach - mogą wywołać zaburzenia organizmu, a nawet śmierć.

Ze względu na toksyczność działania, związki dzielimy na:

- trucizny,
- środki szkodliwe,
- środki praktycznie nieszkodliwe.

O tym, do jakiej grupy toksyczności zaliczymy związek, decyduje przede wszystkim dawka środka DL50 (w mg/m^3), która podana w określonej ilości może powodować śmierć połowy grupy zwierząt doświadczalnych.

Do **trucizn** zalicza się związki, dla których DL50 zawiera się w przedziale 0-150 mg/m^3 . Do **środków szkodliwych** zalicza się związki, dla których DL50 zawiera się

w przedziale 151-5000 mg/m³, natomiast do **środków praktycznie nieszkodliwych** zalicza się związki, dla których DL50 wynosi ponad 5000 mg/m³.

Materiałem niebezpiecznym (MN) jest ten, który ze względu na swoje właściwości (chemiczne, fizyczne lub biologiczne) może w razie nieprawidłowego obchodzenia się z nim w trakcie przechowywania lub transportu, spowodować zachwianie równowagi w środowisku naturalnym lub zachwianie równowagi funkcjonowania organizmów żywych do śmierci włącznie. Pojęcie MN odnosi się również do tych materiałów, które mogą powodować zniszczenie dóbr materialnych.

Za materiały trujące uważane są te, które na podstawie przeprowadzonych doświadczeń na zwierzętach wykazały, że szkodzą zdrowiu człowieka bądź powodują jego śmierć na skutek wchłaniania ich oparów poprzez drogi oddechowe, skórę lub przewód pokarmowy. W zależności od toksyczności materiały te dzielą się na: materiały silnie trujące, materiały trujące i materiały szkodliwe.

Toksyczne Środki Przemysłowe (TŚP) to związki chemiczne o właściwościach trujących, wykorzystywane w dużych ilościach szczególnie w przemyśle oraz przewożone środkami transportu. Posiadają zdolność łatwego przechodzenia do atmosfery w wyniku zniszczenia lub awarii urządzeń. TŚP charakteryzują się bardzo zróżnicowanymi właściwościami, dlatego trudno je sklasyfikować zgodnie z kryteriami stosowanymi w klasycznym podziale trucizn oraz środków trujących. Podstawę klasyfikacji stanowi punkt widzenia obrony cywilnej oraz organizacji zajmujących się ochroną przed skażeniami ludności i udzielania pomocy poszkodowanym.

Według tych kryteriów, TŚP dzielą się na następujące grupy:

- środki z przewagą działania duszącego - fosgen, chlor, chloropikryna,
- środki z przewagą działania ogólnotrującego - cyjanowodór, tlenek węgla,
- środki o działaniu duszącym i ogólnotrującym - dwutlenek siarki, tlenki azotu, kwas azotowy, akrylonitryl, fluorowodór,
- środki działające na przesłanie i przekazywanie impulsu nerwowego (trucizny neurotropowe) - związki fosforoorganiczne, dwusiarczek węgla, czteroetylen ołowiu,
- środki o działaniu duszącym i neurotropowym - hydrazyna, amoniak, dwumetylohydrazyna,
- trucizny metaboliczne - tlenek etylenu, dwuchloroetan,
- środki zakłócające wymianę substancji - dioksyna, polichloropochodne benzofuranu.

Pojęciem Bojowe Środki Trujące (BŚT) określa się substancje chemiczne gazowe, ciekłe lub stałe, które ze względu na swoje toksyczne działanie mogą być użyte do rażenia ludzi i zwierząt oraz niszczenia roślinności. Termin ten używany jest głównie w środowisku

wojskowym. Większość tych substancji, to związki stosowane w przemyśle do wielu syntez organicznych jak np. cyjanowodór czy fosgen.

Ze względu na sposób oddziaływania na organizmy BŚT dzielą się na:

- działające na układ nerwowy - to bezbarwne substancje bez zapachu i smaku o bardzo silnym efekcie toksycznym, porażające układ nerwowy; zalicza się do nich: sarin, soman, związki V,
- parzące - to oleiste ciecze, parzące skórę, powodują powstawanie pęcherzy i owrzodzeń w ciągu kilku godzin od chwili skażenia. Wywołują one również ogólne działanie trujące; zalicza się do nich: iperyt, luizyt, iperyt azotowy,
- duszące - to ciecze o wysokiej lotności, wdychane w postaci gazowej drażnią i uszkodzają płuca, powodując śmierć przez uduszenie. Zalicza się do nich: fosgen i dwufosgen,
- ogólnotrujące - środki te przenikają do organizmu przez drogi oddechowe i szybko wywołują śmierć przez zakłócenie pobierania tlenu przez tkanki. Do tej grupy zalicza się m.in. cyjanowodór i chlorocyjan,
- toksyny - to wytworzone biologicznie substancje chemiczne o bardzo silnym działaniu trującym, które nasila się po ich wchłonięciu przez drogi pokarmowe i oddechowe,
- łzawiące i drażniące - najczęściej są to substancje krystaliczne, nie stanowiące zagrożenia dla życia na przestrzeni otwartej; najbardziej znany to chloroacetofenon,
- psychotoksyczne - to środki o działaniu podobnym do narkotyków wywołujące czasowe zaburzenia psychiczne i fizyczne.

Według Rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 28 września 2004 r. w sprawie wykazu uzbrojenia:

- gazy łzawiące – to gazy o tymczasowym działaniu drażniącym lub obojętniającym, które jednak znikają kilka minut po usunięciu przyczyny,
- środki chemiczne do rozpraszania tłumu – to substancje powodujące tymczasowy psychiczny efekt podrażnienia lub unieszkodliwienia, znikający w ciągu kilku minut od usunięcia przyczyny. Nie są związane z poważnym ryzykiem trwałego uszkodzenia ciała, a leczenie wymagane jest rzadko.

1.2. Uwarunkowania prawne użycia przez Policję chemicznych środków obezwładniających.

Policja jest państwowym organem wykonawczym stanowiącym jednolitą, umundurowaną i uzbrojoną formację przeznaczoną do utrzymania bezpieczeństwa, porządku i spokoju publicznego. Ustawodawca wskazał i przydzielił środki, przy pomocy których Policja stoi na straży przestrzegania obowiązującego prawa. Podstawą działań jest ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji oraz przepisy wykonawcze wydane na podstawie wspomnianej ustawy.

Policjant może stosować środki przymusu bezpośredniego, w przypadku niepodporządkowania się wydanym na podstawie prawa poleceniom. Użycie przez policjanta, któregokolwiek ze środków, uwarunkowane jest kilkoma elementami, m.in.:

- musi nastąpić ze strony policjanta wezwanie do zachowania się osoby zgodnego z prawem,
- wezwany musi nie podporządkować się wydanemu poleceniu,
- policjant musi zagrozić użyciem środka przymusu bezpośredniego.

Może jednak odstąpić od wezwania osoby do zachowania zgodnego z prawem oraz od uprzedzenia o zastosowaniu środków przymusu bezpośredniego lub oddania strzału ostrzegawczego pociskami niepenetracyjnymi, jeżeli zwłoka groziłaby niebezpieczeństwem dla życia lub zdrowi ludzkiego, a także mienia. Powinien natomiast stosować środki przymusu bezpośredniego w taki sposób, aby osiągnięcie podporządkowania się - wydanym na podstawie prawa poleceniom - powodowało możliwie najmniejszą dolegliwość.

Policjant odstępuje od stosowania środków przymusu bezpośredniego, gdy osoba, wobec której użyto tych środków, podporządkowała się wydanym poleceniom. Można stosować jednocześnie różne środki przymusu bezpośredniego, jeżeli jest to konieczne do osiągnięcia wyżej określonego celu. Policjant ma prawo stosowania: siły fizycznej w postaci chwytów obezwładniających oraz podobnych technik obrony lub ataku, urządzenia technicznego w postaci kajdanek, prowadnic, kaftanów bezpieczeństwa i siatek obezwładniających, a także kolczatek drogowych i innych przeszkód umożliwiających zatrzymanie pojazdu, chemicznych środków obezwładniających, pałki służbowej zwykłej, szturmowej i wielofunkcyjnej, wodnych środków obezwładniających, psów i koni służbowych, pocisków niepenetracyjnych, miotanych z broni palnej. Wobec kobiet o widocznej ciąży, osób, których wygląd wskazuje na wiek do 13 lat, starców oraz osób o widocznym kalectwie stosuje się wyłącznie chwytów obezwładniające.

Chemiczne środki obezwładniające można stosować w przypadkach:

- odpierania czynnej napaści,
- pokonywania czynnego oporu,
- pokonywania biernego oporu,
- pościgu za osobą podejrzaną o popełnienie przestępstwa,
- udaremniania ucieczki skazanego, tymczasowo aresztowanego bądź zatrzymanego przestępcy,
- przeciwdziałania niszczeniu mienia.

Podczas działania sił policyjnych, użycie środków chemicznych, zasłon dymnych i innych materiałów pola walki może nastąpić m.in. w celu:

- wyparcia okupujących z zajmowanych pomieszczeń, miejsc, terenów,
- zmuszenia do opuszczenia blokowanych przejść, barykad, miejsc gromadzenia się,
- obezwładnienia i dezorientacji okupujących,
- maskowania działań policyjnych,
- uniemożliwienia przemieszczania się,
- otwierania zamkniętych drzwi lub zamknięć specjalnych,
- tworzenia nowych wejść do budynków lub pomieszczeń,
- psychologicznego oddziaływania na stronę przeciwną,
- zapewnienia bezpieczeństwa działającym siłom policyjnym,
- rozbicia i ukierunkowania wycofania zgrupowanych osób,
- krótkotrwałego zakłócenia zdolności widzenia lub obezwładnienia,
- oświetlenia rejonu działania sił policyjnych, rejonu prowadzonej akcji ratowniczej,
- przekazywania umówionych znaków.

Decyzję i polecenie zastosowania chemicznych środków obezwładniających podejmuje:

- policjant – co do wyposażenia indywidualnego (np. broń gazowa, ręczny miotacz gazowy),
- Komendant Główny Policji, komendanci wojewódzcy Policji lub osoby przez nich upoważnione – w pozostałych przypadkach.

Użycie tych środków – w działaniach oddziału lub pododdziału Policji – następuje na rozkaz dowódcy oddziału lub pododdziału Policji.

Stosować chemiczne środki obezwładniające – oprócz funkcjonariusza Policji – mogą między innymi funkcjonariusze: Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Służby Więziennej, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Biura Ochrony Rządu; strażnicy

leśni, strażnicy Państwowej Straży Rybackiej, strażnicy Państwowej Straży Łowieckiej; żołnierze wojskowych organów porządkowych, żołnierze Żandarmerii Wojskowej; inspektorzy i pracownicy kontroli skarbowej.

2. CHEMICZNE ŚRODKI OBEZWŁADNIAJĄCE BĘDĄCE NA WYPOSAŻENIU POLICJI.

Można wyróżnić dwie grupy chemicznych środków obezwładniających:

- 1) rozpylane (aerzolowe, rozlewane),
- 2) palno-łzawiące (odpalane, miotane).

Podane różne nazwy poszczególnych rodzajów środków, mają swoje uzasadnienie w potocznym rozumieniu tych określeń, jednakże z uwagi na uogólnienie, a jednocześnie poprawność nazewnictwa, wydaje się celowe stosowanie nazewnictwa poszczególnych grup środków takich, jakie zostały podane poza nawiasami. Głównie z tego powodu, że nie wszystkie środki, szczególnie z grupy środków palno-łzawiących można zaliczyć do miotanych (np. MSŁ-1), podczas gdy inne należałoby klasyfikować w kilku grupach (np. UGŁ-200).

Należy przyjąć, że środek miotany to taki, którego odpalenie następuje w jednym miejscu, a działanie (powstanie obłoku gazu łzawiącego) jest od tego miejsca oddalone od kilku do kilkuset metrów – w zależności, czy jest miotany ręcznie czy też za pomocą specjalnych urządzeń.

Do grupy środków rozpylanych zaliczamy:

- ręczne miotacze substancji powodujące łzawienie, np. RMG-75, ręczne miotacze pieprzu,
- nasobne miotacze gazowe, np. NMG-1000, NMG-2000,
- plecakowe miotacze substancji łzawiących (PMSŁ).

Miotacze aerzolowe zaliczane do grupy rozpylanych chemicznych środków obezwładniających zawierają roztwór chemiczny składający się z chloroacetofenonu, freonu i eteru dwumetylowego. Stanowią one wyposażenie indywidualne policjanta lub pododdziału Policji. Środki palno-łzawiące zawierają ładunek składający się z mieszaniny chloroacetofenonu, talku kosmetycznego i mączki prochu czarnego.

Do tychże środków również należy zaliczyć broń gazową, w którą są wyposażone niektóre formacje mundurowe, np. straż miejska.

2.1. Miotacze ręczne.

Ręczne miotacze stanowią indywidualne wyposażenie policjanta. Znajdujący się w cylindrycznym zbiorniku pod ciśnieniem roztwór, w wyniku przyciśnięcia dźwigni otwierającej zawór dyszy wylotowej w główce miotacza, wydostaje się na zewnątrz. Główka zaworu zabezpieczona jest ochronnym „kołnierzem” uniemożliwiającym samoczynne otwarcie zaworu.

Używając miotacza ręcznego, należy kierować go w taki sposób, aby wylot dyszy był skierowany poniżej twarzy – w klatkę piersiową – osoby, wobec której jest stosowany, z odległości nie mniejszej jak 50 cm i nie większej jak 150 cm. Przyciśnięcie dźwigni zaworu powinno trwać nie dłużej jak 1-2 sek.

Ręczne miotacze są środkiem wielokrotnego użytku, to jest ok. 50-60 razy. Należy je używać w kierunku „z wiatrem”, co zwiększa skuteczność, wydłuża zasięg strumienia roztworu i chroni policjanta przed działaniem wydobytego roztworu. Gaz powoduje natychmiastowe łzawienie i podrażnienie błon śluzowych nosa i jamy ustnej.

2.2. Miotacze nasobne.

Plecakowy miotacz substancji łzawiących (PMSŁ) jest na wyposażeniu pododdziałów Policji, stosowane w działaniach zespołowych. Miotacz nasobny składa się z: butli, reduktora, zaworu butli, zaworu wylotowego, węża do kierowania strumienia substancji łzawiących, dyszy wylotowej, futerału z pasami nośnymi.

Plecakowy Miotacz Substancji Łzawiących.

Używane są w pomieszczeniach o trudnym dostępie i takich, w których użycie środków palnych powodowałoby niebezpieczeństwo powstania pożaru oraz na otwartej przestrzeni. Policjant obsługujący miotacz nasobny kieruje dyszę wylotową węża w pożądanym kierunku i przyciska zawór. Nie wolno kierować strumienia gazu w twarz i odkryte części ciała osób, wobec których miotacz jest stosowany. Używanie miotaczy jest na tyle „bezpieczne”, że nie stwarza zagrożenia pożarowego, w przeciwieństwie do ładunków odpalanych.

2.3. Nabój pistoletowy łzawiący NPE-26.

Przeznaczony jest do wystrzeliwania z pistoletu sygnałowego, ręcznego granatnika zmechanizowanego. Służy do obezwładniania, przy pomocy gazu łzawiącego, niebezpiecznych przestępców ukrytych we wszelkiego rodzaju pomieszczeniach o trudnym dostępie (np. w schronach, piwnicach, ruinach budynku), w budynkach i na otwartej przestrzeni. Używa się go także wówczas, gdy zbliżenie się do miejsca przebywania przestępcy jest niemożliwe, np. z uwagi na konieczność przejścia przez pole ostrzału przeciwnika.

Wewnętrzna łuska NPE-26 wystrzeliwana jest z taką siłą, że w wyniku strzału oddanego z odległości 25-30 metrów przebija 2 szyby okienne w oknach „skrzynkowych”, a pocisk nienapotykający przeszkód leci na odległość 120-150 m.

Ładunek palno-łzawiący o ciężarze 30 g - jaki zawiera jeden nabój - daje takie stężenie gazu, że w pomieszczeniu o kubaturze do 25 m³ przebywanie staje się niemożliwe, a użycie dwóch pocisków może spowodować zagrożenie życia. Pocisk zaczyna dymić najpóźniej w 3. sekundzie od wystrzału. Czas intensywnego dymienia wynosi minimum 4 sekundy. Czas działania dymów łzawiących trwa przy bezwietrznej pogodzie do 30 sekund, a przy silnym wietrze - 8-10 sekund.

Należy pamiętać, że w trakcie spalania ładunku palno-łzawiącego spalaniu ulega także tekturowa wewnętrzna łuska, co w określonych sytuacjach może być przyczyną pożaru.

NPE-26

Zasadnicze elementy naboju NPŁ-26:

- łuska:
 - zewnętrzna
 - wewnętrzna,
- spłonka,
- ładunek miotający,
- opóźniacz,
- ładunek palno-łzawiący (w łusce wewnętrznej).

2.4. Nabój proszkowy.

Coraz szersze zastosowania znajdują tak zwane naboje proszkowe, m.in. CS-94, CS-94M, CS-98). Pociskiem w tym przypadku jest proszek - mieszanina:

- żelaza,
- talku technicznego o ziarnistości 0.1 mm,
- środka łzawiącego CS.

Proszek jest umieszczony w polietylenowym koszyczku. Po strzale z lufy wylatuje pojedynczy pocisk i w całości leci do momentu napotkania przeszkody, wówczas przebija ją i „znika”, czyli rozsypuje się zawartość koszyczka. Środek CS zaczyna działać dopiero po zniszczeniu koszyczka. Materiał CS (o-chlorobenzalmalononitryl) jest produktem kondensacji aldehydu o-chlorobenzoowego z dwunitrylem kwasu malonowego.

Materiał CS jest zaliczany do bojowych środków trujących nie powodujących zejścia śmiertelnego ludzi, lecz nosowo obezwładniających w stopniu zależnym od stężenia mieszaniny aerozolowej w powietrzu i czasu przebywania w atmosferze skażonej. Materiał CS ma właściwości charakterystyczne dla środków trujących typu lakrymatorów i sternitów. Próg podrażnienia: 0,05-0,1 mg/m³. Stężenie nie do wytrzymania w czasie dłuższym niż 1 minuta: 1-5 mg/m³.

Działanie CS-u na organizm ludzki

W małych stężeniach wykazuje silne działanie drażniące na oczy i górne drogi oddechu. Po upływie kilku sekund działania występuje silne podrażnienie spojówek oczu, któremu towarzyszy:

- pieczenie i uczucie pieczenia nosogardzieli,
- pieczenie spojówek, ból, łzawienie oczu,

- śluzowy wyciek z nosa i katar,
- podrażnienie skóry zwłaszcza spoconej, rumień skóry.

W większości przypadków działania na drogi oddechowe na skutek wdychania występuje ograniczenie zdolności ruchów. Początkowo odczuwa się pieczenie w gardzieli (przełyku), a następnie bolesne pieczenie w piersiach przechodzące w uczucie bolesnego ucisku. Występuje uporczywy kaszel. Po upływie 5-15 minut po wyjściu ze strefy skażonej objawy ustępują, może utrzymywać się światłowstręt, uczucie zmęczenia oczu.

Przy działaniu wyższych stężeń lub po długotrwałym przebywaniu w strefie skażonej, oprócz wymienionych wcześniej symptomów, mogą występować wyraźne trudności w oddychaniu oraz lęk. Mogą występować krwotoki z nosa i wykwitowe zapalenie spojówek.

Na skórze w miejscach działania CS-u występuje uczucie bolesnego pieczenia, mogą wystąpić pęcherze, wybroczyny a nawet owrzodzenia.

Amunicja „CS” służy do oddziaływania na cele żywe znajdujące się w pomieszczeniach zamkniętych poprzez pokonanie przez pocisk takich przeszkód jak drzwi, okna, cienkie ścianki działowe itp. Do miotania m.in. tych naboju służy broń gładkolufowa typu Mossberg.

Naboje proszkowe

Broń gładkolufowa typu Mossberg

2.5. Uniwersalny granat łzawiący UGŁ-200.

Podstawowym typem granatu łzawiącego jest granat o symbolu UGŁ-200, a granat UGŁ-200/1 stanowi jego modyfikację i różni się od pierwowzoru tym, że po jego odpaleniu słyszalne są efekty akustyczne (charakterystyczny świst, a następnie seria strzałów „pistoletowych”). Wygląd zewnętrzny granatów akustycznych jest taki sam jak granatów UGŁ-200 z tym, że na obudowie (kadłubie) granatu widoczne są (zaklejone taśmą bezbarwną) metalowe „świstki”.

Granaty przeznaczone są do szybkiego i skutecznego wypierania, rozpraszania zbiegowisk, manifestacji powodujących zagrożenie porządku i bezpieczeństwa publicznego, czy likwidacji grupowych wystąpień o charakterze chuligańskim, a także do obrony obiektów chronionych przez Policję. Używane są głównie przez pododdziały w czasie działań zespołowych Policji, chociaż znajdują się także na wyposażeniu jednostek terenowych, w celu użycia ich do obrony obiektów.

Uniwersalny granat łzawiący UGŁ-200 jest chemicznym środkiem obezwładniającym przeznaczonym do wytwarzania krótkotrwałych obłoków dymno-łzawiących w celu obezwładnienia osób. Obezwładniające działanie granatu oparte jest na wykorzystaniu drażniących właściwości cząsteczek chloroacetofenonu – który jest składnikiem obłoku dymnego – na błony śluzowe człowieka. Chloroacetofenon (CAF) jest typowym lakrymatorem (podobnie jak materiał CS).

Stężenie CAF-u w powietrzu w granicach 0,001 – 0,0005 mg/l w czasie jednej minuty ekspozycji wywołuje pierwsze objawy działania lakrymującego, tj. pieczenie oczu, łzawienie, uczucie obcego ciała pod powiekami, wyciek śluzu z nosa. Stężenie 0,005 mg/l przy ekspozycji jednej minuty staje się nie do zniesienia. Natomiast wyższe stężenie CAF-u w powietrzu może powodować przejściowe ograniczenie widzenia, zapalenie spojówek, a także podrażnienie skóry zwłaszcza w miejscach spoconych i rozgrzanych. Wszystkie wymienione objawy skażenia CAF-em ustępują po kilkunastu minutach przebywania na świeżym powietrzu – przy lżejszych skażeniach. Natomiast przy skażeniach cięższych po kilku, a wyjątkowo po kilkunastu godzinach. Zacieranie oczu i skóry po skażeniu CAF-em wzmaga występowanie

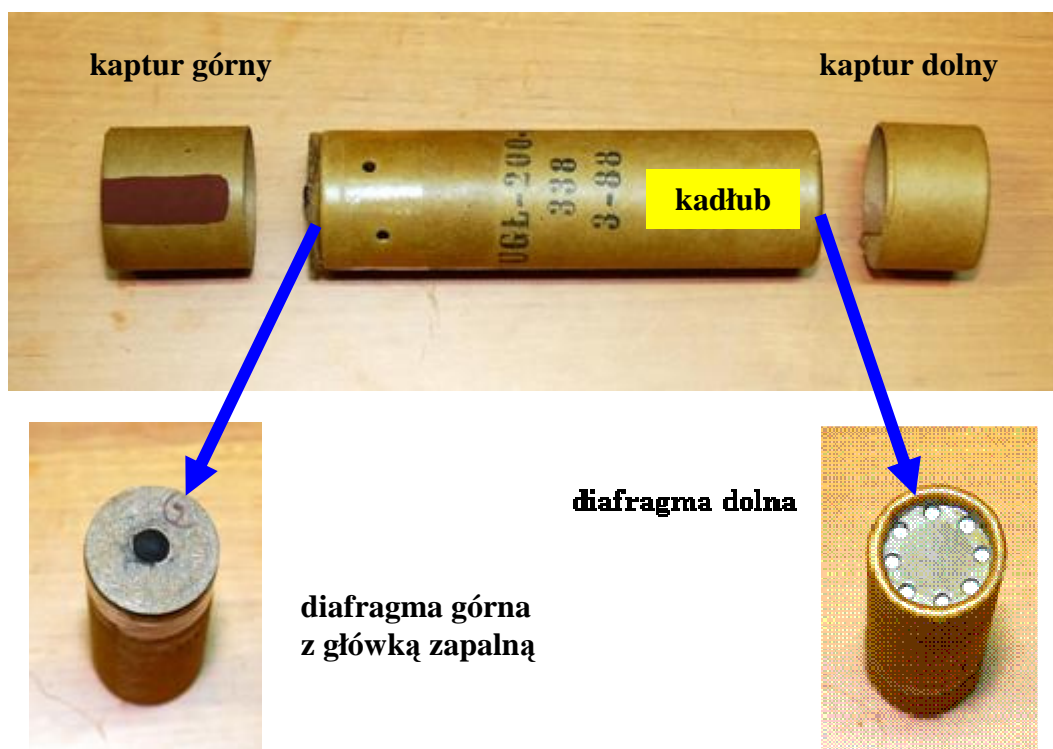

UGŁ-200

uciążliwych objawów jak: pieczenie, opuchlizna, a nawet pęcherze. Spożycie alkoholu wzmacnia fizjologiczne oddziaływanie CAF-u.

Ogólna budowa UGŁ-200:

- kadłub,
- kaptur górny i dolny,
- diafragma górna z zapalnikiem i główką zapalną,
- diafragma dolna,
- mieszanka dymno-zapalna.

Uniwersalny granat łzawiący UGŁ-200

Pierwsza pomoc po skażeniu CAF-em, w przypadku silnego łzawienia lub zaprószenia oczu mieszaniną dymno-łzawiącą, polega na przemyciu oczu 3% roztworem sody oczyszczonej i powtórnym przemyciu letnią przegotowaną wodą. Natomiast przy podrażnieniu skóry należy przemyć ją odkażalnikiem o składzie:

- siarczyn sodowy - 3%
- woda przegotowana - 50%
- alkohol etylowy - 47%

W przypadku nagłego wystąpienia takich objawów jak opuchlizna, silne zaczerwienienia skóry lub oczu należy wezwać pomoc lekarską.

Parametry techniczne i właściwości granatu:

- masa całkowita – 320 g
- masa mieszanki dymno-łzawiącej – 200 g
- średnica zewnętrzna – 51 +0,2 mm
- długość całkowita - 215 mm
- długość granatu bez kapturków – 190 mm
- czas opóźnienia (palenie zapłonika) – 6 sek.
- czas intensywnego dymienia – 15 sek.
- zasięg napastliwego działania obłoku dymnego – 90-120 m

Skład mieszanki dymno-łzawiącej:

- mączka prochu czarnego – 55%
 - chloroacetofenon – 25%
 - talk kosmetyczny – 20%
- Stopień wykorzystania CAF-u w dymie – 15-20%

Działanie granatu i sposoby jego odpalania.

UGŁ mogą być odpalane ręcznie lub przy pomocy urządzeń technicznych przeznaczonych do ich miotania (broni).

Przy posługiwaniu się granatami należy zwracać uwagę na sposób trzymania granatu. Granat należy ująć w dłoń, którą będzie się go rzucać, a następnie drugą ręką zdjąć dolny i górny kapturek. Górny pozostawić do momentu odpalenia, ponieważ na jego boku jest umieszczona potarka. Odpalenie następuje w wyniku potarcia główki zapalnej potarką. Wskazane jest chwilowe przytrzymanie odpalonego granatu przez rzucającego policjanta do czasu, aż zacznie następować proces dymienia, w celu uniemożliwienia odrzucenia granatu w kierunku policjanta, czy pododdziału Policji. Odpalonego granatu nie należy kierować główką zapalnika w stronę ubrania, czy rzucać bezpośrednio w osobę lub w grupę osób. Zapalona (w lufie wyrzutni od płomienia gazów prochowych) główka zapalnika przekazuje ogień na opóźniacz prochowy granatu. Masa opóźniacza, spalając się w czasie lotu granatu, po upływie ok. 6 sek. przekazuje ogień na mieszankę dymno-łzawiącą i zapala ją. Wytworzony ze spalania mieszanki dym wydostaje się przez otwory w kadłubie i dnie granatu i formuje się w obłok dymno-łzawiący, który rozprzestrzenia się w okolicy miejsca upadku granatu. W normalnych warunkach atmosferycznych przy pogodzie bezwietrznej obłok rozprzestrze-

nia się na odległość 25-30 m od miejsca upadku granatu. Przy pogodzie wietrznej obłok dymny przybiera kształt eliptycznego warkocza rozprzestrzeniającego się z kierunkiem wiatru. Prędkość rozprzestrzeniania się i szerokość warkocza zależą od prędkości wiatru.

Opary CAF-u znajdujące się w obłoku dymnym, po zetknięciu się z błonami śluzowymi i skórą, powodują podrażnienie dróg oddechowych i śluzówek oczu, wywołują silne łzawienie oraz pieczenie skóry. Granaty wyrzucane ręcznie i strzelane z wyrzutni powinno stosować się tylko w terenie otwartym. Wydymienie jednego granatu w pomieszczeniu zamkniętym o kubaturze 200 m³ stwarza warunki nie do zniesienia przez organizm człowieka.

2.6. Świeca łzawiąca MSŁ-1.

Świeca łzawiąca MSŁ-1 jest środkiem o działaniu łzawiąco-drażniącym. W składzie ładunku palno-łzawiącego znajduje się:

- chloran potasowy,
- chlorek amonowy,
- mocznik,
- chloroacetofenon.

Zainicjowanie działania świecy dokonuje się za pomocą zapłonika elektrycznego, który umieszczony jest w centralnym otworze membrany świecy i połączony przewodami elektrycznymi ze źródłem prądu stałego o napięciu 4,5 V. Prąd elektryczny powoduje zapalenie się zapłonika elektrycznego i otaczającą zapłonik masę pirotechniczną, a po upływie ok. 15-30 sek. zapala się masa dymno-łzawiąca. Rozpoczyna się intensywne dymienie świecy. Przez otwory diafragmy (pokrywa górna z otworami) wydobywa się gęsty biały dym o działaniu łzawiącym. Intensywność dymienia maleje po upływie 6-7 min, aż do zupełnego zaniku i wypalenia się masy pirotechniczno-dymno-łzawiącej.

Świecę można używać pojedynczo lub łączyć w grupy. Przy używaniu kilku świec należy je ustawić w odstępach min 0,5 m jedna od drugiej i podłączyć równolegle do źródła prądu.

Budowa świecy łzawiącej MSŁ-1:

- korpus,
- wieczko,
- pokrywa z otworami,
- membrana świecy,
- zapłonik elektryczny,

- masa pirotechniczno-dymno-łzawiąca,
- przewody elektryczne,
- bateria 4,5 V.

Świeca łzawiąca MSŁ-1

3. RODZAJE AMUNICJI I NABOI SPECJALNYCH ORAZ ŚRODKI POZORACJI IMITUJĄCE CHEMICZNE ŚRODKI OBEZWŁADNIAJĄCE

Policjanci stosują podczas działań zespołowych przywracających naruszony porządek publiczny i prawny, naboje specjalne i środki pozoracji imitujące chemiczne środki obездwładniające.

Istnieje duża różnorodność naboji specjalnego przeznaczenia (w szczególności naboji sygnałowych, oświetlających, akustycznych, łzawiących) przeznaczonych do wystrzeliwania z broni gładkolufowej.

3.1. Naboje sygnałowe.

Naboje sygnałowe przeznaczone są do sygnalizacji i powiadamiania zarówno w dzień jak i w nocy. W związku z powyższym, rozróżniamy naboje sygnałowe:

1) nocne:

- 26 mm nabój sygnałowy – ogień biały
- 26 mm nabój sygnałowy – ogień czerwony
- 26 mm nabój sygnałowy – ogień zielony

Naboje sygnałowe nocne

2) dzienne:

- 26 mm nabój sygnałowy – dym czerwony
- 26 mm nabój sygnałowy – dym niebieski

Naboje sygnałowe dzienne

Dane taktyczno-techniczne (przy kącie strzału 90°):

- czas palenia się - 6,5 sek.
- czas palenia się ładunków dymnych - 7 sek.
- wysokość wzniesienia - 100 m
- widoczność:
 - w nocy - 7 km
 - w dzień - 2 km

Poszczególne rodzaje naboju mają odpowiednie znaki rozpoznawcze: kolorowe przybitki, wypukłe występy na przybitce oraz kolorowe paski na obwodzie łuski. Liczba występów na przybitce, odpowiada odpowiedniemu kolorowi naboju, podobnie jak kolor przybitki czy kolor paska na łusce. Naboje sygnałowe pakowane są kompletami.

3.2. Naboje oświetlające.

26-milimetrowe naboje oświetlające ze spadochronem przeznaczone są do oświetlania terenu. Można je również wykorzystać do sygnalizacji w nocy. Do krótkotrwałego oświetlenia terenu można używać także naboju sygnalizacyjnych nocnych.

Wśród naboju specjalnych są również naboje o działaniu hukowym, olśniewającym, hukowo-olśniewającym, z pociskami gumowymi, naboje proszkowe i inne, z którymi policjanci mogą się zetknąć i używać, ale po wcześniejszym kierunkowym przeszkoleniu.

Dane taktyczno-techniczne (przy kącie strzału 45°):

- czas oświetlania terenu - 20 sek.
- wysokość wzniesienia - 80 m
- promień oświetlenia - 100 m

Nabój oświetlający

3.3. Naboje 7.62 mm „ślepe”.

Naboje 7,62 mm „ślepe” służą m.in. do miotania uniwersalnych granatów łzawiących. W działaniach zespołowych Policji mogą być używane ręczne wyrzutnie granatów łzawiących (RWGŁ-3) lub automatyczne wyrzutnie granatów łzawiących (AWGŁ-3). Do RWGŁ-3 jest używany nabój 7.62 mm wz. 43 „ślepy”, natomiast ładunkiem miotającym w AWGŁ-3 jest 7,62-milimetrowy uniwersalny nabój miotający UNM wz. 1943/60.

Nabój „ślepy” składa się z:

- łuski stalowej,
- ładunku prochowego (proch nitrocelulozowy),
- spłonki zapalającej.

Nabój UNM odróżnia się od naboju „ślepego” - o takiej samej budowie i gabarytach zewnętrznych - oznakowaniem wierzchołka naboju w kolorze białym. Parametry techniczne naboju „ślepego” używanego do miotania granatów łzawiących.

Rodzaj naboju „ślepego”	UNM wz. 43/60	wz. 43 „ślepy”
Ciężar naboju	9.65 g	9.65 g
Ciężar ładunku prochowego	2.1 g	0.75 g
Długość naboju	48 mm	48 mm

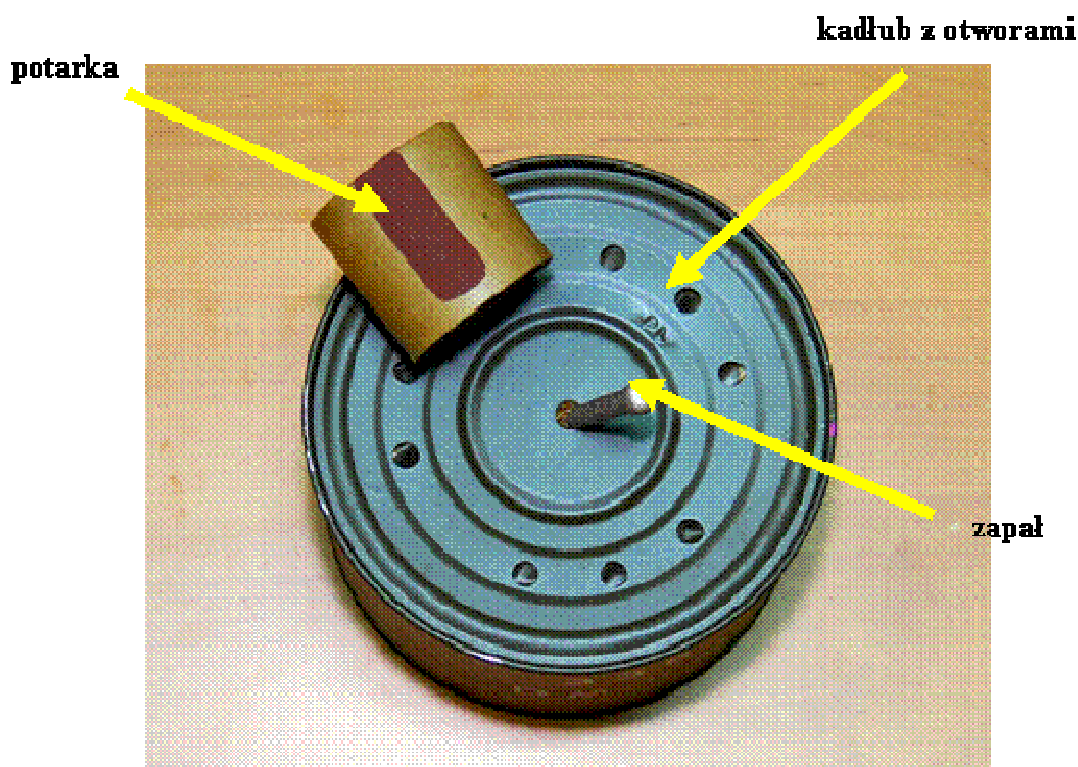
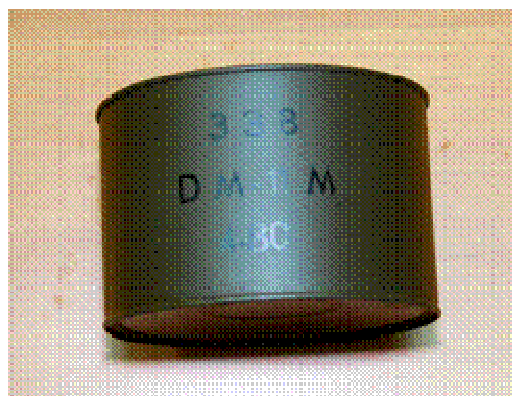
Naboje 7.62 mm „ślepe”

3.4. Świeca dymna DM-11M.

W przypadku świecy dymnej DM-11M uzyskuje się obłok dymu białego. Wygląd zewnętrzny oraz gabaryty są podobne do świecy MSŁ-1. Odpalanie świecy dymnej następuje poprzez odpalenie zapalnika (zapalnika), który jest – przed odpaleniem – wciśnięty w masę pirotechniczno-dymną w centralny otwór diafragmy (pokrywy) górnej. Odpalenie główki zapalnika następuje przy pomocy potarki (podobnie jak przy odpalaniu UGŁ-200).

Budowa świecy dymnej DM-11M:

- pokrywa
- kadłub z otworami,
- masa pirotechniczno-dymna,
- zapalnik,
- potarka.

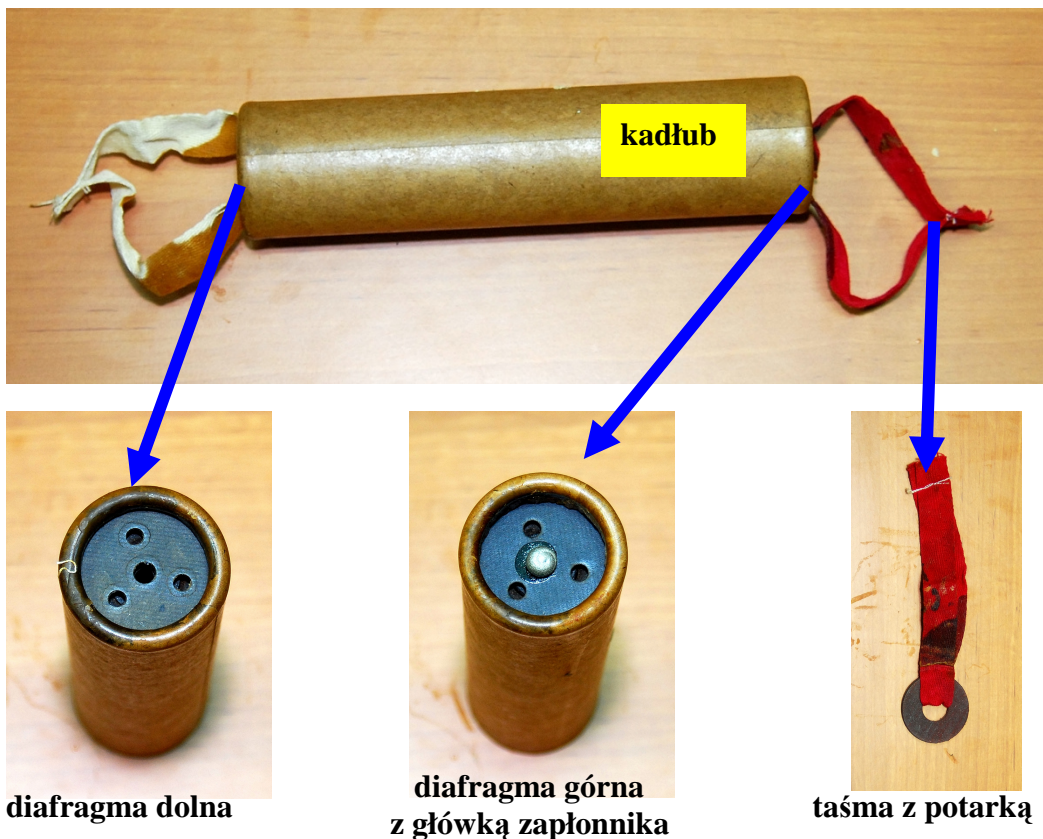
Świeca dymna DM-11M

3.5. Ręczny granat dymny (RDG-2).

W przypadku granatów dymnych RDG-2 można uzyskać obłok dymu czarnego (d. cz.) lub dymu białego (d. b.).

Budowa granatu dymnego:

- kadłub,
- taśma koloru białego z denkiem,
- taśma koloru czerwonego z potarką,
- pokrywka,
- papierowy kapturek,
- diafragma górna z zapalnikiem i główką zapłonniką,
- masa pirotechniczno-dymna,
- diafragma dolna.

Ręczny granat dymny

Dane techniczno-taktyczne granatu dymnego:

- czas rozpalania granatu d. b. – 15 sek.
- czas rozpalania granatu d. cz. – 10 sek.
- czas intensywnego dymienia d. b. – 50-80 sek.
- czas intensywnego dymienia d. cz. – 1 min 45 sek.
- długość – 215 mm
- ciężar – 0,5 kg
- średnica granatu – 53 mm

Sposób odpalania

Przed użyciem należy odsłonić diafragmy (w dnie i główce), poprzez energiczne pociągnięcie za taśmę koloru białego i taśmę koloru czerwonego. Taśmy te są widoczne i znajdują się na zewnątrz granatu. Taśmę koloru czerwonego zatrzymujemy, ponieważ przymocowana jest do niej potarka. Pod pokrywką – od strony taśmy czerwonej – znajduje się papierowy kapturek chroniący główkę zapłonika, który usuwamy i potarką pocieramy odsłoniętą główkę zapłonika. Po potarciu granat trzymamy na środku kadłuba w ręce wyciągniętej na całą długość nie dłużej niż 1-2 sek., a następnie rzucamy w żądanym kierunku. Po odpaleniu granat należy trzymać w taki sposób, aby diafragmy nie były skierowane w stronę rzucającego.

3.6. Petarda akustyczna.

Petardy stosuje się m.in. w celu rozbicia i ukierunkowania wycofania zgrupowanych osób, oddziaływania psychologicznego. Petardy miota się przed zgrupowane osoby. Stosuje się je na przestrzeni otwartej, a także w dużych pomieszczeniach zamkniętych. Wysokość petardy wynosi ok. 100 mm, a jej średnica 40 mm.

Można się spotkać z dwoma rodzajami petard:

- 1) z lontem,
- 2) z zapalnikiem.

W obu typach petard środkiem wybuchowym jest masa pirotechniczna umieszczona w korpusie tekturowym, która po zapaleniu wybucha.

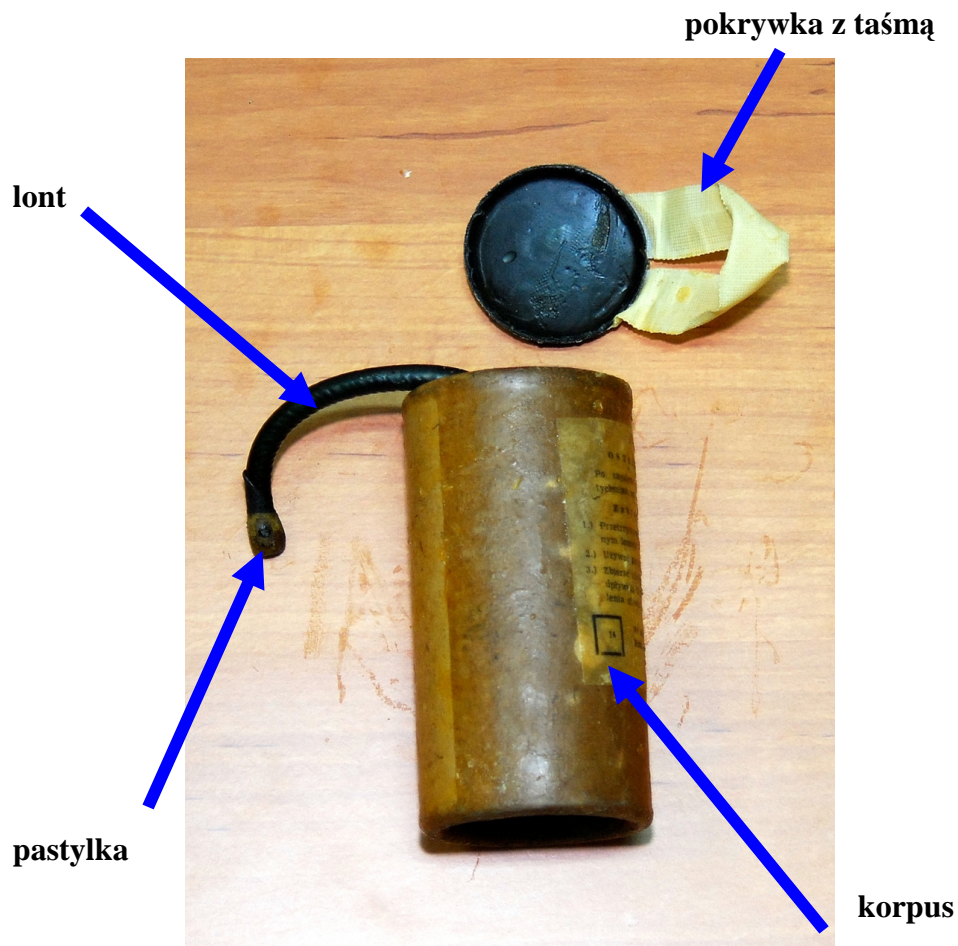

Budowa petardy akustycznej:

- korpus tekturowy,
- pokrywka z taśmą,
- lont,
- pastylka,
- masa pirotechniczna,
- zapalnik z zawleczką – przy petardzie z zapalnikiem.

Skład masy pirotechnicznej.

- chloran potasu,
- siarka,
- pył aluminiowy.

Petarda akustyczna z lontem

Sposób odpalania.

Trzymając petardę w ręku zrywamy pokrywkę za pomocą tasiemki, wyjmujemy lont w taki sposób, aby pastylka (koniec lontu) była oparta o brzeg petardy i pocieramy pastylkę potarką, np. z zapalek, czy z UGŁ. Pastylka powinna się zapalić. Po zapaleniu się pastylki, **petardę natychmiast rzucamy**. W razie zerwania, odpadnięcia pastylki, np. w momencie wyjmowania lontu, pocierania potarką, należy ściąć na ukos koniec lontu – nie więcej niż 5 mm – tuż pod pastylką, przyłożyć do rdzenia prochowego główkę zapalną i potrząsnąć ją potarką. Płomień główki zapalnej wystarczy do zapalenia rdzenia prochowego. Czas palenia się lontu wynosi ok. 15 sek. Rzucając petardę należy obserwować miejsce jej upadku, aby ostrzec zbliżających się ludzi (minimalna odległość do 25 m), czy przekonać się o wybuchu petardy. Niewybuchy można zebrać po upływie najmniej 15 minut od chwili zapalenia (odrzućcia).

4. URZĄDZENIA TECHNICZNE SŁUŻĄCE DO MIOTANIA CHEMICZNYCH ŚRODKÓW OBEZWŁADNIAJĄCYCH, POCISKÓW I NABOI SPECJALNYCH

Najczęściej wykorzystywanymi urządzeniami do odpalania i miotania chemicznych środków obezwładniających i naboju specjalnych są:

- pistolet sygnałowy PS wz. 1978, kal. 26 mm,
- ręczny granatnik zmechanizowany RGZ-86, kal. 26 mm,
- broń gładkolufowa kal. 12/70,
- ręczna wyrzutnia granatów łzawiących RWGŁ-3,
- automatyczna wyrzutnia granatów łzawiących AWGŁ-3.

Wszelkiego rodzaju urządzenia do miotania środków chemicznych przeznaczone są do odpalania tychże środków w taki sposób, aby zapewnić możliwie duże oddalenie działania gazów łzawiących od policjantów.

Z uwagi na stosowanie różnego rodzaju amunicji strzeleckiej oraz odmienne zasady i warunki użycia broni gładkolufowej kal. 12/70, pominięto w niniejszym opracowaniu opis tej broni.

4.1. Pistolet sygnałowy wz. 1978.

Pistolet sygnałowy wz. 1978, zwany dalej PS-26 przeznaczony jest do sygnalizacji i oświetlenia miejsca działania. PS-26 przeznaczony jest do strzelania nabojami sygnałowymi, oświetlającymi, łzawiącymi i specjalnymi. Jest bronią nieautomatyczną, jednostrzałą

Dane taktyczno-techniczne broni:

- kaliber lufy – 26 mm
- długość broni – 200 mm
- długość lufy – 155 mm
- ciężar broni niezaladowanej – 0,56 kg
- ciężar broni zaladowanej – od 0,62 do 0,64 kg
- wysokość wzlotu sygnału (gwiazdki) – 80-120 m

Pistolet sygnałowy wz. 1978

Pistolet składa się z:

- lufy,
- chwytu z mechanizmem spustowym,
- szkieletu z zatrzaskiem lufy i kurkiem.

Sposób strzelania

Strzelanie z pistoletu PS-26 prowadzi się „z naprowadzeniem” („na oko”, „po lufie”) w postawie strzeleckiej stojąc lub klęcząc.

W celu oddania strzału należy przyjąć postawę strzelecką i skierować pistolet we właściwym kierunku. Uwarunkowane jest to głównie rodzajem naboju, z których oddaje się strzał. Podczas oddawania strzału należy trzymać rękę ugiętą łokciu, z usztywnionym nadgarstkiem i dłonią odchylną w taki sposób, aby siła odrzutu działała ukośnie do ręki (szczególnie silny odrzut występuje podczas strzelania nabojem oświetlającym ze spadochronem).

Ładować można tylko wówczas, gdy kurek jest zwolniony i znajduje się w przednim położeniu. Gdy kurek jest napięty, otwarcie i zamknięcie lufy jest niemożliwe. Nie można również napiąć kurka, gdy lufa jest niedomknięta. Niekiedy zachodzi potrzeba zabezpieczenia załadowanego pistoletu. Z uwagi na to, że pistolet ten nie posiada wyodrębnionej dźwigni urządzenia zabezpieczającego, dokonuje się czynności zabezpieczenia i odbezpieczenia w szczególny sposób, tj. należy:

- przytrzymać kciukiem kurek,
- nacisnąć palcem język spustowy,
- zmniejszyć kciukiem nacisk na kurek, obrócić go do przodu o około pół jego drogi obrotu,
- zdjąć palec z języka spustowego,
- zmniejszyć jeszcze bardziej nacisk na kurek.

Pistolet „odbezpiecza” się przez napięcie kurka, jak w przypadku ładowania.

ładowanie pistoletu

*pistolet gotowy do strzału
(napięty kurek)*

4.2. Ręczny granatnik zmechanizowany wz. 1986.

Ręczny granatnik zmechanizowany (RGZ-86), zwany dalej granatnikiem, przeznaczony jest do prowadzenia strzelania nabojami kal. 26 mm: sygnałowymi, oświetlającymi, łzawiącymi, czy specjalnymi.

Granatnik jest bronią uniwersalną typu rewolwerowego, w którym zasilanie w naboje realizuje 15-komorowy magazyn bębnowy. Wykorzystano w nim sprężynę spiralną, jako źródło energii, do wprowadzania w ruch automatyki.

Granatnik posiada przyrządy celownicze (regulowaną muszkę i dwupołożeniowy szczerbik), przeznaczone do strzelania celowanego na odległość 25 m i 50 m. Strzelania można prowadzić z kolbą złożoną jak też z kolbą rozłożoną.

Dane taktyczno-techniczne RGZ-86:

- kaliber lufy – 26 mm
- liczba naboji (pojemność magazynka bębnowego) – 15 szt.
- ciężar granatnika niezaladowanego – 6,2 kg
- ciężar granatnika załadowanego – od 7,1 kg do 7,7 kg
- maksymalne ciśnienie w lufie (dla naboju oświetlającego ze spadochronem) - 14 MPa
- prędkość początkowa pocisku (dla naboju oświetlającego ze spadochronem) - 140 m/s

Ręczny granatnik zmechanizowany wz. 1986 (RGZ-86)

Granatnik składa się z następujących zespołów:

- lufa,
- bęben,
- rękojeść,
- tulec,
- kolba,
- chwyt tylny,
- urządzenie spustowo-uderzeniowe,
- osłona,
- chwyt przedni.

Sposoby strzelania

Strzelanie z granatnika można prowadzić „ze zgrubnym naprowadzeniem” lub „z celowaniem”. Strzelanie „ze zgrubnym naprowadzeniem” prowadzi się przy użyciu naboju: sygnałowych, oświetlających, łzawiących i specjalnych. Można wówczas strzelać z kolbą złożoną. Strzelanie prowadzi się w postawie strzeleckiej stojąc lub klęcząc.

Strzelanie „z celowaniem” prowadzi się przy użyciu naboju specjalnych oraz naboju łzawiących. Strzelanie należy prowadzić z kolbą rozłożoną i nastawną celownika w zależności od odległości strzelania, w postawie stojąc lub klęcząc.

4.3. Ręczna wyrzutnia granatów łzawiących.

Ręczna wyrzutnia granatów łzawiących RWGŁ-3, zwana dalej wyrzutnią, służy do miotania granatów łzawiących (UGŁ-200) na odległość do 100m. Do miotania granatów łzawiących z wyrzutni stosuje się naboje 7,62 mm wz. 43 „ślepe”.

RWGŁ-3

Konstrukcja wyrzutni oparta jest o niektóre zespoły, mechanizmy i elementy kbk AKMS kal. 7,62 mm. W lufie wyrzutni umieszczony jest poprzecznie kołek, który uniemożliwia wprowadzenia naboju bojowego.

Dane taktyczno-techniczne wyrzutni RWGŁ-3

- maksymalny zasięg – do 100 m
- ciężar wyrzutni – 3,1 kg
- zasilanie – ręczne z magazynku łukowego o pojemności 10 naboji
- amunicja – 7,62 mm wz. 43 „ślepy”
- rodzaj granatu – UGŁ-200
- ryglowanie – samoczynne, sterowane suwadłem

Wyrzutnia składa się z następujących zespołów, mechanizmów i części:

1. komora zamkowa z bezpiecznikiem, lufą, osadą i rękojeścią,
2. nasadka,
3. pokrywa komory zamkowej,
4. urządzenie powrotne,
5. magazynek,
6. suwadło,
7. zamek.

Ręczna wyrzutnia granatów łzawiących RWGŁ-3

Sposoby i zasady strzelania z wyrzutni.

Z wyrzutni można miotać granaty z różnych postaw i z dowolnego miejsca, z którego jest widoczny cel (obiekt) działania oraz ze stanowisk zakrytych. Miotać granaty można:

- w miejscu:
 - z postawy stojącej,
 - z postawy klęczącej,
- w ruchu:
 - z samochodu,
 - z transporterów.

Podczas miotania granatów w ruchu strzelający przyjmuje postawę jaka jest w danej chwili najwygodniejsza, przestrzegając zasad bezpieczeństwa.

Miotanie granatów można prowadzić pojedynczo lub salwą na komendę. Miotanie granatów rozpoczyna się zawsze na wyraźny rozkaz dowódcy pododdziału.

Przygotowanie do miotania granatów łzawiących obejmuje:

- przyjęcie postawy strzeleckiej,
- załadowanie wyrzutni granatem łzawiącym
- odbezpieczenie wyrzutni
- załadowanie wyrzutni amunicją ślepą

Podczas chwilowego lub całkowitego przerwania ognia należy każdorazowo wyrzutnię zabezpieczyć lub rozładować i zabezpieczyć.

Przyjmowanie postawy strzeleckiej stojąc.

W celu przyjęcia postawy strzeleckiej stojąc należy wykonać zwrot w prawo skos w stosunku do płaszczyzny strzelania, wysunąć lewą nogę o pół kroku do przodu, a prawą stopę odchylić w prawo. Trzymając wyrzutnię za rękojeści oprzeć prawą rękę przedramieniem o biodro, a lewą nadać wyrzutni (lufie) kąt ok. 45° lub większy. Na komendę do prowadzenia miotania odbezpieczyć wyrzutnię i prowadzić miotanie .

Przyjmowanie postawy strzeleckiej klęcząc.

Postawa ta jest rzadko stosowana i wynika z odpowiednich warunków terenowych i ze specyfiki ugrupowania bojowego. W celu przyjęcia postawy strzeleckiej klęcząc należy wykonać zwrot w prawo w skos, uchwycić wyrzutnię za rękojeści, cofnąć prawą nogę do tyłu, klęknąć na prawe kolano i usiąść na obcasie; łokieć prawej ręki oprzeć na biodrze, lewą nadać

wyrzutni (lufie) kąt ok. 45° lub większy. Na komendę odbezpieczyć wyrzutnię i prowadzić miotanie.

Przyjmowanie kąta strzału określa się „ze zgrubnym naprowadzeniem” („na oko”), gdyż wyrzutnia pozbawiona jest przyrządów celowniczych.

Tory lotu granatu łzawiącego mogą być:

- torami stromymi (kąt strzału większy niż 45°),
- torami płaskimi (kąt strzału mniejszy niż 45°).

Miotanie granatów pod kątem strzału mniejszym niż 30° jest niedopuszczalne .

Największą donośność granatów łzawiących (ok. 100 m) podczas miotania z wyrzutni osiąga się przy kącie strzału 45°, jeżeli prowadzimy miotanie na odległości pośrednie (mniejsze niż zasięg maksymalny), należy nadać wyrzutni kąt większy od 45°.

Miotanie granatów łzawiących po torze stromym jest podyktowane przede wszystkim warunkami bezpieczeństwa, a ponadto czasem lotu granatu od chwili strzału do chwili rozpoczęcia dymienia. Czas lotu granatu po torze stromym jest dłuższy od czasu lotu granatu po torze płaskim przy tej samej donośności, co zapewnia rozpoczęcie dymienia przed upadkiem granatu. Stanowiska do miotania należy dobrać tak, żeby miotanie prowadzić z wiatrem lub przy wietrze bocznym; przy wietrze zgodnym z kierunkiem miotania granatów ich zasięg nieco się zwiększa. Miotanie należy prowadzić tak, żeby granaty padały przed celem (obiektem); przy wietrze bocznym miotanie należy prowadzić tak, żeby granaty łzawiące padały przed obiektem (celem) po stronie, z której wieje wiatr.

Miotany granat łzawiący jest bez kapturków i jest umieszczony główką zapalną w nasadce wyrzutni.

4.4. Automatyczna wyrzutnia granatów łzawiących AWGŁ-3.

Automatyczna wyrzutnia granatów łzawiących AWGŁ-3 jest zespołową bronią obezwładniającą i służy do rozpraszania i chwilowego obezwładniania większych zgrupowań ludzi przy pomocy miotanych granatów łzawiących na odległość do 200m. Miotanie granatów prowadzi się z automatycznej wyrzutni przytwierdzonej do podłogi pojazdu transportowego. Dopuszcza się możliwość miotania granatów z wyrzutni ustawionej stabilnie na twardym podłożu, bądź z pojedynczych wyrzutni samoczynnych odłączonych od podstawy AWGŁ-3.

Wyrzutnia oraz przydzielony do jej transportu samochód obsługiwany jest przez 4-osobową drużynę wyrzutni w składzie:

- dowódca drużyny,

- celowniczy,
- ładowniczy,
- kierowca-amunicyjny.

Obsługa wyrzutni powinna posiadać specjalistyczne przeszkolenie.

Dane taktyczno-techniczne AWGŁ-3

- kaliber lufy:
 - rury przedniej - 51,4 mm
 - rury tylnej - 51,8 mm
- odległość maksymalnego miotania granatu - 180 m
- odległość minimalna miotania granatu (przy kącie 70°) - 60 m
- szybkostrzelność teoretyczna (z 5 luf) - 375 strz./min
- szybkostrzelność praktyczna - 50-75 strz./min
- masa całkowita AWGŁ-3 (bez skrzyni i środków ogniowych) - 178 kg
- masa całkowita wyrzutni samoczynnej (nie załadowanej) - 17,7 kg
- masa całkowita podstawy - 90 kg
- pojemność magazynka naboju miotających - 30 szt.
- pojemność magazynka granatów - 5 szt.
- rodzaj naboju miotającego - 7,62 mm UNM
- rodzaj granatu miotanego - UGŁ-200

AWGŁ-3 jest bronią obezwładniającą samoczynną.

Automatyczne działanie wyrzutni jest oparte na zasadzie swobodnego odrzutu zamka (wykorzystanie energii swobodnego odrzutu zamka lufy granatu).

Automatyczna wyrzutnia granatów łzawiących składa się z:

- 1) podstawy:
 - kołyska,
 - łożo,
 - stojak,
- 2) pięciu wyrzutni samoczynnych (montowanych na podstawie):
 - lufa z komorą zamkową i komorą ładunku miotającego,
 - zespół przesuwny (zamek lufy z zamkiem komory naboju i suwadłem),
 - komora spustowa z mechanizmem spustowym,
 - tulec z urządzeniem powrotnym,

- magazynek granatów,
- magazynek naboji miotających.

Automatyczna wyrzutnia granatów łzawiących AWGL-3

AWGL-3 posiada spust centralny, który umożliwia strzelanie krótkimi seriami (2-5 granatami) i ogniem ciągłym (całą pojemnością magazynków granatów) z jednej, trzech lub wszystkich pięciu wyrzutni samoczynnych. Ładowanie wyrzutni dokonuje się przez podłączenie magazynków zasilających granatami i nabojami. W czasie strzelania ładowanie wyrzutni następuje samoczynnie.

Sposoby i zasady strzelania z wyrzutni.

Zasadniczym sposobem strzelania z AWGL jest strzelanie z wyrzutni zamocowanej na samochodzie z miejsca (stanowiska ogniowego), z którego są widoczne cele (lub teren, na którym przewidywane jest pojawienie się celów) w odległości nie większej od maksymalnej donośności miotanego granatu.

W zależności od rodzaju działań i wykonywanego zadania oraz warunków terenowych i bieżącej sytuacji bojowej, strzelanie można prowadzić również:

- z wyrzutni zamontowanej na samochodzie w ruchu,
- z ziemi,
- z pojedynczych wyrzutni samoczynnych zdemontowanych z podstawy AWGL przy wykorzystaniu podpórki.

Z pojedynczej wyrzutni samoczynnej zależnie od wysokości podpórki lub ukrycia można strzelać w postawie klęczącej, siedzącej lub stojącej.

Do strzelania z wyrzutni samoczynnej podczas jazdy samochodem, transporterem itp. przyjmuje się dowolną, wygodną postawę zapewniającą stateczność wyrzutni i bezpieczeń-

stwo osób znajdujących się obok strzelającego. Pojedynczą wyrzutnię samoczynną może obsługiwać w czasie strzelania jedna osoba.

Strzelanie z AWGŁ z ziemi lub pojedynczej wyrzutni samoczynnej z miejsca stosuje się zazwyczaj w czasie działań obronnych i ochraniających obiekty stałe, bądź bronionych podejść do określonych stref (rubieży).

Przy strzelaniu z wyrzutni zamontowanej na samochodzie w ruchu, kąt podniesienia kołyski z lufami nie może być mniejszy od 30°.

Strzelanie z AWGŁ-3 obejmuje:

- zajęcie stanowiska ogniowego i doprowadzenie wyrzutni do stanu bojowego,
- prowadzenie ognia,
- przerwanie ognia i rozładowanie.

Wszystkie czynności związane z przygotowaniem wyrzutni do strzelania oraz strzelaniem wykonują funkcyjni AWGŁ na komendę.

Rodzaje prowadzenia ognia - obezwładniania celu:

- ogień punktowy,
- ogień poszerzony,
- ogień pogłębiony,
- ogień posiewany.

Celami dla AWGŁ-3 są grupy ludzi agresywnie zachowujący się oraz większe zbiorowiska (tłumy) ludzi naruszających porządek prawny. Przyjęcie określonego rodzaju prowadzenia ognia zależy od: aktualnej sytuacji, skuteczności obezwładniania oraz warunków atmosferycznych wpływających na rozprzestrzenianie się obłoku dymno-łzawiącego.

5. ŚRODKI OSTROŻNOŚCI I BEZPIECZEŃSTWA PODCZAS STOSOWANIA I POSŁUGIWANIA SIĘ CHEMICZNYMI ŚRODKAMI OBEZWŁADNIAJĄCYMI ORAZ URZĄDZENIAMI SŁUŻĄCYMI DO ICH MIOTANIA.

Podstawowym warunkiem zachowania ostrożności podczas posługiwania się chemicznymi środkami obezwładniającymi oraz urządzeniami służącymi do ich miotania jest dokładna znajomość budowy i posługiwania się nimi.

Każdy policjant posługujący się środkami chemicznymi powinien znać:

- ich właściwości chemiczne, fizyczne i toksyczne,
- objawy zatrucia tymi związkami,
- sposoby udzielania pierwszej pomocy przedlekarskiej.

Policjant posługujący się urządzeniami (bronią) do przenoszenia ładunków miotanych lub granatów, powinien znać:

- budowę tej broni,
- działanie i jej użytkowanie,
- przyczyny wadliwego działania,
- obsługę i konserwację

oraz stosować zasady i zakazy strzelania z poszczególnych jednostek broni.

Podczas używania amunicji, granatów, ładunków palno-łzawiących, naboju specjalnych, ładunków hukowo-olśniewających, należy ściśle przestrzegać zasad i instrukcji wskazanych przez producenta i przepisy resortowe.

Ważne jest również doświadczenie życiowe, zawodowe, realna ocena sytuacji w działaniach ze strony policjanta .

BIBLIOGRAFIA

- Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (t.j. Dz. U. nr 43 poz. 277 z 2007 r. z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i administracji z dnia 11 lutego 2005 r. w sprawie rodzajów broni palnej odpowiadających kategoriom broni palnej określonym w sprawie kontroli nabywania i posiadania broni (Dz. U. nr 32 poz. 285 z 2005 r.).
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 28 września 2004r. w sprawie wykazu uzbrojenia (Dz. U. nr 221 poz. 2248 z 2004 r.).
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 15 listopada 2000 r. w sprawie uzbrojenia Policji (Dz. U. nr 14 poz. 139 z 2001r. z późn. zm.).
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 17 września 1990r. w sprawie określenia przypadków oraz warunków i sposobów użycia przez policjantów środków przymusu bezpośredniego (Dz. U. nr 70 poz. 410 z 1990r. z późn. zm.).
- Zarządzenie nr 95 Dyrektora GM-T MSW z dnia 30 grudnia 1978 r. wprowadzające do użytku instrukcję: „Ręczna wyrzutnia granatów łzawiących RWGŁ-3”.
- Zarządzenie nr 10 Dyrektora GM-T MSW z dnia 15 grudnia 1978r. wprowadzające do użytku instrukcję: „O budowie, działaniu i posługiwaniu się świecą łzawiącą MSŁ-1”.
- Zarządzenie nr 58 Dyrektora GM-T MSW z dnia 4 sierpnia 1988r. wprowadzające do użytku instrukcję: „26 mm ręczny granatnik zmechanizowany wz. 1986 (RGZ-86)”.
- Zarządzenie nr 67/88 Dyrektora GM-T MSW z dnia 24 października 1988r. wprowadzające do użytku instrukcję: „Automatyczna wyrzutnia granatów łzawiących AWGŁ-3. Opis i użytkowanie oraz sposoby i zasady strzelania”.
- Zarządzenie nr 1114 KGP z dnia 19 grudnia 2006r. w sprawie szyków, ugrupowań oraz przemieszczanie oddziałów i pododdziałów Policji.
- Decyzja nr 133 KGP z dnia 23 kwietnia 2004 r. w sprawie wprowadzenia na uzbrojenie Policji granatów akustycznych P I oraz akustyczno-gazowych P II.
- Decyzja nr 659 KGP z dnia 23 grudnia 2004 r. w sprawie wprowadzenia na uzbrojenie Policji ręcznych miotaczy pieprzu BODYGUARD LE-10.
- Decyzja nr 222 KGP z dnia 9 maja 2005r. w sprawie wprowadzenia na uzbrojenie Policji plecakowych miotaczy substancji łzawiących.
- Instrukcje użytkowania środków załączone w formie ulotek do opakowań zbiorczych przez producenta.
- Instrukcja nr 2/75 KGMO z dnia 6 lutego 1975 r. o wzorze i sposobie posługiwania się ręcznym granatem łzawiącym i pistoletowym nabojem łzawiącym.
- Instrukcja uzbrojenia dotycząca pistoletu sygnałowego „PS-26”.